

Nõmme Tee Selts KALENDER 2024

NÕMME TEE SELTS SAAB 25 AASTASEKS

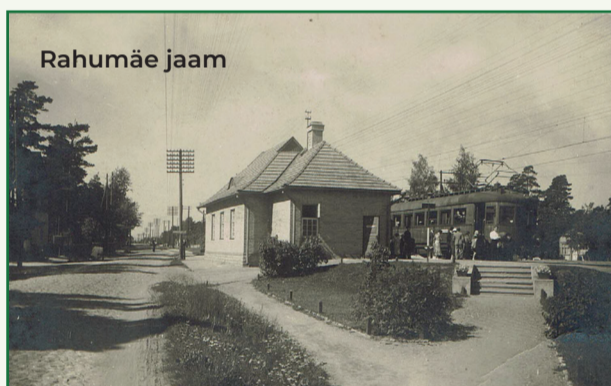
TÄITUB 20 AASTAT NÕMME-MUSTAMÄE MAASTIKUKAITSEALA MOODUSTAMISEST

Nõmme raudteejaamad

1870. aastal hakkas tööle Peterburi-Tallinn-Paldiski raudtee ja nii sõidab rong siiani läbi Nõmme. Mööda raudteed on Pääsküla jaamast Balti jaama 11 kilomeetrit, millest 4,2 kilomeetrit läbib Nõmmet. Nõmme kasvas nii suvitajate kui ka uute püsilanike arvel. Rongiga sai lihtsalt Tallinna ehk linna nagu nõmmelased siiani ütlevad.

Oma peatuse sai Nõmme neli aastat hiljem, kui rong hakkas peatuma seitsmenda versta posti juures, mis asub 8 kilomeetri kaugusel Balti jaamast. Päril jaamahoone ehitamiseni kulus aastaid, aga seni sai rongipileteid osta väikesest raudteemajast, mis asus Pärnu maantee ja raudtee ristumiskoha lähedal. 1888.aastal sai peatus raudteejaamaks ja nimeks Nõmme. Ehitati reisijate platvorm ja varikatus. Raudteejaama hoone ehitamisega saadi valmis siiski alles aastatel 1904-1905, vana varikatus lammutati ja 1912. aastal valmis uus. Jaam sai harutee teise rongi möödasõidu võimaldamiseks. 1924. aastal raudteelõik kuni Pääskülani elektrifitseeriti. Puidust jaamahoone kaeti silikaattellistest vooderdisega 1930. aastate alguses tehti reisijatele ootesaal, postkontor ja avati telefoni keskjaam. Nõmme jaama keldrisse paigaldati aga Eesti Raudtee etalonkell. Aastakümneid oli jaamahoones ajalehekiosk. Sõidupileti sai osta väikesest luugist, mis avanes ootesaali. Jaama varikatus taastati oma algsel kujul 1999. aastal. Praegu on jaamahoones Nõmme Muuseum ja töötab restoran, aga jaamahoone pole enam jaam. Jaamahoone ees istub pronksist jaamaülem just nagu ikka veel lootes, et just tema ülesanne on ronge jaamas vastu võtta ja ära saata. Skulptuuri Nõmme viimase jaamaülemast tegi kujur Lembit Anton. Nõmme jaamahoone on alates aastast 1997 arhitektuurimälestisena muinsuskaitse all.

Nõmmelt järgmine jaam on pisut rohkem kui kilomeetri kaugusel Hiiul. Elanikkonna kasvades oli vaja uusi peatusi ja nii avati 1926. aastal teine teisel pool Nõmmet Hiiu ja Rahumäe peatused. Mõlema esimesed jaamahooned olid peatuskoha tarbeks kohaldatud kaubavagunid. Nii Hiiu kui ka Rahumäe uued jaamahooned projekteeriti Raudteevalitsuse projekteamisbüroos. Hiiu jaamahoone avati aastal 1929, Rahumäel aasta hiljem. Mõlemas olid piletikassad, avar ootesaal, töötas postiagentuur ja müüdi ajalehti selleks ehitatud letilt. Hooned on tagasihoidlikud, aga väärivad ühekorruselised pööninguga hooned, millel kivikatused. Hiiu ja Rahumäe jaamahooned on ehitatud põlevkivituhk plokkidest ja on nii esimesi toona uudsest ehitusmaterjalist ehitatud hooneid Eestis. 1990.aastatel loobus Eesti Raudtee piletimüügist jaamahoonetes, jaamad jäid tühjaks ja hooletusse. Kahetuhandete aastate algusest on hooneid korrastatud ja neile on leitud ka kasutus. Hiiul töötab IT remonditöökoda ja Rahumäel on laste mängujaam.

Nii Hiiu kui ka Rahumäe puhul tuleb nimetada kitsarööpalise raudtee klombitud paekivist jaamahooneid. Mõlemad teenindasid 75mm raudtee veeremeid, Rahumäe jaam kandis varem ka nime Rahumäe, aga hiljem segaduste vältimiseks Kalmistu. Jaamast viis raudtee Peeter Suure Merekindluse Kindlusjaama, mis asus Hiiul. Hiljem kandis see nime Nõmme-Väike, et oleks selge vahe Nõmme põhijaamaga. Vanal raudteetammil kulgeb praegu Kitsarööpatee, mis kergliiklustena jõuab Astanguni. Kalmistu jaamahoone, mis 20.sajandi alguses oli oluline jaotussõlm merekindluse Kopli ja Hiiu suuna raudteedele, seisab kahjuks tühjalt, katuse ja laguneb. Nõmme-Kindluse, hiljem Nõmme-Väike jaama hoones Hiiul oli 1950.-60. aastatel raudtee saun, kus võisid käia ka kohalikud. Praegu on see elumaja.

Peeter Suure Merekindluse tarbeks ehitati veel kitsarööpmelisi raudteeharusid. Näiteks üks neist viis Kalmistu jaamast Koplisse, teine kulges Vabaduse puiestee kõrval merekindluse maa-aluste sõjaväerajatisteni praeguse Vana-Pääsküla piirkonnas. Sellest ajast on seal praegugi kohati jälgitav raudteetamm ja üks klombitud paekivist jaamahoone Vabaduse puiesteel. See maja on praegu elamu. Ka Kalmistu ja Kindlusjaama hoone on väärivad klombitud paekivist hooned.

Jaanuar						
E	T	K	N	R	L	P
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Veebruar						
E	T	K	N	R	L	P
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29			

Märts						
E	T	K	N	R	L	P
			1	2	3	
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Aprill						
E	T	K	N	R	L	P
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Mai						
E	T	K	N	R	L	P
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Juuni						
E	T	K	N	R	L	P
						1
						2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

NÕMME TEE SELTS SAAB 25 AASTASEKS

TÄITUB 20 AASTAT NÕMME-MUSTAMÄE MAASTIKUKAITSEALA MOODUSTAMISEST

NÕMME RAUDTEEJAAMAD

Kivimäelt Balti jaama on 10 kilomeetrit. Kivimäe rongipeatust oli vaja, kuna ka sealkandis kasvas elanikkond ja ehitati palju. Esialgu toodi sama jaamaks kohaldatud kaubavagun, mis oli Rahumäel, kui seal uut hoonet ehitati, Kivimäele. Kivimäe jaamahoone projekteeris arhitekt Hendrik O'loof ajastule omaselt valgetest silikaattellistest funktsionalistliku hoonena. Hoone valmis 1938.aastal. Jaamahoones töötas piletikassa, ootesaalis oli ajalehtede müügilett. Ruumide seinad olid kaetud vineertahvlitega, ka see oli 1930.aastate mood.

Kivimäe jaam

Kivimäe jaam nagu teisedki Nõmme jaamad jäid kasutuseta, kui Eesti Raudtee korraldas piletite müügi ümber ja neid hakati müüma rongis. Majad seisid tühjad, vandaalid murdsid sisse, lõhkusid ja reostasid, kuni 21. sajandi esimestel aastatel alustati nende taastamist. Kivimäe jaamas hakkas tööle koolieelikute mängujaam. Praegu kasutab hoonet üks Nõmme seltsidest. Nii nagu kõik teised Nõmme jaamahooned, on ka Kivimäe jaam alates 1997.aastast muinsuskaitse all.

Kivimäe jaam

Pääsküla jaamast Balti jaama on 11 kilomeetrit, täpsemalt 11,2 kilomeetrit. 20. sajandi alguses elas suur osa Peeter Suure Merekindluse töötajaid Pääskülas Peetri aedlinnas - Petrovskaja slobodaas. Aga Merekindluse valitsus asus Tallinnas, kuhu ametnikel ja ka sõjaväelastel oli pikk tee tööle minna. Nõmmele, kus toona oli lähim rongipeatus oli ligi neli kilomeetrit ehk mitu versta. Uus peatus ehk "Platvorm Petrovskaja" rajati suuresti slobodaa elanike algatusel ja nende raha eest. Ametlikuks peatuseks sai see aasta hiljem, kui asuti ehitama jaama hoonet. Selle eest tasus osa ka Raudteevalitsus. Pääsküla jaam asub Suvila tänava alguses. Suvila tänaval elas hulganisti merekindluse ametnikke, kellel oli mugav valida asukohaks ja jaama minekuks just see koht raudtee ääres. Hoones on avar ootesaal, mille seinas on piletikassa luuk, selle taga jaama kassa ja muud ametiruumid. Algul oli maja ühekorruseline, kuid hiljem ehitati teine korrus ja sinna jaamaülema eluruumid. Lisandusid ka eeskojad maja mõlema otsa sissepääsudele. Ka Pääsküla jaam ei tööta enam jaamana, pärast remonti tegutseb siin Nõmme Vaba Aja Keskus. Pääsküla jaamahoone on muinsuskaitse all alates 1997. aastast.

Pääsküla jaam

Pääsküla jaam

Juuli

E	T	K	N	R	L	P
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

August

E	T	K	N	R	L	P
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

September

E	T	K	N	R	L	P
						1
						2
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Oktoober

E	T	K	N	R	L	P
						1
						2
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

November

E	T	K	N	R	L	P
						1
						2
						3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Detsember

E	T	K	N	R	L	P
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					